

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Історія податків в Україні
Викладач	Орлик Світлана Владиславівна, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	095 423 95 99
E-mail:	svitlana.orlik@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua ; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber за домовленістю.
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань з історії України та етнології, а також дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння методів критики джерел

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія податків в Україні» є формування у здобувачів вищої освіти необхідного обсягу цілісних, системних знань щодо особливостей оподаткування населення українських земель в різні історичні епохи.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є: засвоїти основний масив історичних фактів щодо історії оподаткування в Україні; застосовувати критичний підхід для аналізу складних суспільних та воєнних процесів; опанувати навички наукового пізнання історико-економічних процесів; виробити в студентів навички самостійних оцінок і власних суджень щодо розглянутих історико-економічних проблем.

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- термінологію з історії оподаткування;
 - особливості еволюції податків в Україні;
 - особливості справляння прямих (особистих) та не прямих податей, мит і зборів.
- уміти:**

- чітко і логічно відтворювати базові знання історії оподаткування;
- брати участь у дискусіях з питань історії оподаткування, формулювати та відстоювати власну позицію з обговорюваних проблем;
- володіти категоріально-понятійним апаратом;
- вести пошукову роботу, а також здійснювати наукові дослідження історії оподаткування;

набути соціальних навичок (soft skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотураїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Податки в античний та середньовічний час.

Тема 1. Предмет, мета і завдання курсу.

Тема 2. Податкові системи в грецьких колоніях Північного Причорномор'я.

Тема 3. Оподаткування в Стародавньому Римі.

Тема 4. Система податків в українській середньовічній державі Русь.

Тема 5. Податки у Великому князівстві Литовському

Змістовий модуль 2. Оподаткування в Україні в новий та новітній час

Тема 6. Фіскальна система Гетьманщини та Запорозької Січі.

Тема 7. Австрійська та російська податкові системи на українських землях наприкінці XVII – на початку XX ст.

Тема 8. Оподаткування в Україні у XX ст..

Тема 9. Становлення сучасної податкової системи України.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною системою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Основна

1. Податкова система: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. І. О. Лютого. К.: Центр учбової літератури, 2022. 456 с.
2. Ярошенко Ф.О., Павленко В.В., Павленко В.П. Історія податків та оподаткування в Україні: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 416 с

Додаткова

1. Orlyk S. Polityka celna Imperium Rosyjskiego na okupowanych terenach Galicji i Bukowiny w

- okresie pierwszej wojny światowej. NowaUkraina. Zeszyty historyczno-politologiczne. Kraków-Przemyśl, 2017. № 16/17. С. 5–11.
2. Orlyk, S. & Mekheda, A. (2020). Natural duties of the population of Eastern Galicia and Northern Bukovyna under conditions of the Russian occupation (1914 – 1917). East European Historical Bulletin, 16, 153–162. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058x.16.210900>
3. Берестовий А.І., Василенко М.П. Трансформація функцій податкових органів Російської імперії в другій половині XIX ст. Український селянин. 2017. Вип.18. С. 86 – 88.
4. Годунова Л. В. Українські землі в податковій політиці Росії (XVIII – початок XX ст.): історіографія : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.06. Кіровоград, 2014. 237 с.
5. Головка О. М. Фінансова адміністрація Російської імперії в Україні (кінець XVIII – початок XX ст.). Історико-правове дослідження. Харків, 2005. 449 с.
6. Істоміна А. Фінансова політика уряду Російської імперії в Україні (1861-1917 рр.): історіографія питання. Монографія. К.: ТОВ «Видавничий дім «АДЕФ-УКРАЇНА», 2023. – 412 с.
7. Орлик В. М. Податкова політика Російської імперії в Україні в дореформений період. Кіровоград: Імекс ЛТД, 2007. 631 с.
8. Орлик В.М. Спірне питання з історії оподаткування // Проблеми історії України XIX – початку XX ст. – Вип. XVII. – Київ.: Ін-т історії України НАН України, 2009. – С.78-83.
9. Орлик С. В. Військовий податок в Наддніпрянській Україні в роки Першої світової війни. Часопис української історії. Київ, 2016. Вип. 33. С. 27–33.
10. Орлик С. Економічне становище та податна здатність селян Галичини і Буковини в період російської окупації в часи Першої світової війни. Український селянин. 2017. №18. С.93–99. URL: <https://ukr-selianyn-ejournal.edu.edu.ua/article/view/2177/2257>
11. Орлик С.В. Оподаткування нерухомого майна (історичний аспект). Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія «Економічні науки». 2010. Вип. 18. Ч. 1. С. 153–160.
12. Орлик С.В. Еволюція системи оподаткування нерухомого майна в російській імперії наприкінці XVIII – початку XX ст. (на матеріалах українських губерній): дис. ...кандидата економічних наук: 08.00.01. Кіровоград, 2012. 248 с

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України
3. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> – каталог національних бібліотек країн світу
4. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> – каталог електронних бібліотек України
5. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> – енциклопедії та словники
6. <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/> – електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського
7. <https://www.deepl.com/uk/translator> - Deepl (перекладач)

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи Протокол. №1 від «29» серпня 2024 р.